

İHANET ÇEMBERİNDE MUSTAFA KEMAL

Dr. Ali Nejat Ölçen

İnönü'ye saldırıdan sonra Mustafa Kemal'e de sıranın geleceği belliydi. Cumhuriyetle hesaplaşma süreci bir gün Mustafa Kemal de ihanet çemberi içine çekilecekti elbet.

Dolaşıma sürülen e-mail iletilisinde Mustafa Kemal Atatürk dönemi:

Cumhuriyetin ABD kucağına ilk balıklama atlaması

olarak nitelenmektedir. Bunu kanıtlamak amacıyla bir dizi bilgilere de verilmekte. Örneğin:

1922 yılında Ankara'ya davet edildiği söylenen Amerikalı Julian Gillespie devlet ileri gelenleri ile görüşmüş (müş)! Bu Julian Gillespie sonra ne yapmış. Ülkemize emperyalizmi mi sokmuş. Onun yazdığına inananlara göre:

ABD'den parasal yardım istediğini, ABD sermayesi yatırım yaparsa misak-milli'de yazılı amaçlara müdahalede bulunmayacağına ve de siyasal amaçlar ile hareket etmeyeceğine, inanıyormuş milliyetçi Hükümetimiz!

O milliyetçi hükümeti kim yoktan var etmişti? Mustafa Kemal. Bir yıl sonra da Cumhuriyeti açıklayacaktı elbet. Şimdi soruyoruz. ABD sermayesi Türkiye'ye girdi mi? Hangi yatırımı gerçekleştirdi? 1922 yılında Türkiye'ye gelen Gillespie, ABD emperyalizmini ülkemize sokabildi mi? Merak eden, araştıran yok. Sadece e-mail iletilisi var: Başlığı içeriği kadar çirkin ve yanlış. Anadolu'muzun kültürüyle bağdaşmayan böylesi başlığı kullanan kişi Sn. Osman Akgün.

Sn. Osman Akgün bununla da yetinmiyor. Kanıt olarak başvurduğu bilgilere (doğru mu, yanlış mı, uygulandı mı) kuşku duymadan e-mail iletilisinde yer vermiş, 31 Aralık 2012 günlü iletide kırmızı renk kullanarak:

Mustafa Kemal ve arkadaşları yabancı sermaye yatırımlarının ve verilecek ayrıcalıkların politik bağlantıyı beraberinde getireceğini çok iyi bilirler. ABD'nin Türkiye'deki yatırımlarını ve dolayısıyla karlarını korumak için Türkiye'yi koruyacaklarını düşünüyorlar ve bunu bir politika haline getiriyorlar. İşte Cumhuriyetin kuruluşunda aydınlığa çıkması gereken karanlık noktalardan biri budur, diyorum.

Cumhuriyet Hükümetinin ne düşündüğünü (doğmadan önce) bilecek kadar beceri sahibi olmalı ki yazdıklarına şunları da ekliyor:

Cumhuriyet hükümeti Van gölü çevresi ve Erzurum'daki petrol yataklarının işletilmesini, Adana ovasının sulama projesini, Mersin limanı, Zonguldak Bayburt elektrik projesi bütün Karadeniz limanları, iç bölgelere bağlayacak demiryolları Amerikan şirketine vermeyi düşünüyor. Birleşik Devletlerden tarım makineleri almak istiyor.
(Tümce düşüklüğe kendisine ait)

Yazılı davet ile sözleşme imza ederek bir ülkeye emperyalizm girmez, girse de, o ülke kendi ekonomisine sahip çıkarak büyüme ve gelişme sürecini yaratabiliyorsa emperyalizmi ülkeden kovmakta güçlük çekmez. O nedenle Mustafa Kemal:

Kendimizi emperyalizme karşı savunmamız Batı'nın kültürüyle mümkündür, demişti.

Bir ülkeye emperyalizmin girmesi ne denli kolaysa kapı dışarı edilmesi de o denli kolaydır. Bir koşulla ki, nasıl ve hangi araç ve yöntemin kullanıldığını görerek, önlemi alabilirsin. Ulusal yararı korumayı görev sayan bir siyasal iktidar, denk bütçesiyle, üretim-tüketim dengesini koruyan ekonomisiyle, açık vermeyen dış ticaretiyle, devletin onuruna, ordusuna ve düşün özgürlüğüne bağlılığıyla, adaleti hukukun ayrılmaz özü kabul ederek, emperyalizmi kapı dışarı etmekte güçlük çekmez. Özetle, ülkenin emperyalizme karşı kendisini korumasının ön koşulu, bütçesi ve ticaret dengesi açık vermeyen, ürettiğinden daha azını tüketerek ulusal tasarrufu yaratan, dış ülkelere borçlanmaksızın gelişmeyi sağlayan ekonomiye sahip çıkabilmektir.

Bir siyasal iktidar, **üretim-tüketim** dengesini korumayı amaç almadığında, bütçesi ve dış ticareti de açık vermeye başlamışsa, ürettiğinden daha fazlasını tüketen toplumsal savurganlığını da özendiriyorsa ülkeyi emperyalizme teslim eden koşulları yaratmış olur. Bilerek ya da bilmeyerek.

1950'den sonraki uzun süre iktidarda kalan siyasal partiler, emperyalizmi neden sınır dışı etmediler, sorusuna yanıt aramak, çare bulmak, 80 yıl öncesini mikroskop altına almaktan çok daha önemlidir. Öyle sanıyoruz ki, bir kültür ve yurtseverlik sorunudur bu, ön yargı ve art niyetten arınabilmeyi gerektirir aynı zamanda.

Kimsenin yadsıyamayacağı bir temel özelliği vardı Mustafa Kemal'in. İlk kez "milli tasarruf" kavramını betimleyen kişidir O. Çünkü biliyordu ki, ekonomi dışına kayan devletler emperyalizme tutsak düşerek tarihin karanlığında kaybolup gitmişlerdir. Bunun en yakın örneğini Osmanlı devletinin yazgısında görüyoruz:

1. Ekonomi Dışı Osmanlı'dan Ekonomi İçindeki Mustafa Kemal'in Cumhuriyetine.

Muharrem Kararnamesiyle (1881) bütçesine el konulan, para basma yetkisi elinden alınan, Galata bankerlerinden aldığı borcu da geri ödeyemez duruma düşmüş olan Osmanlı, üstelik o borçları saraylar yapımında kullanmıştı. Her ne kadar 1861 Mart'ında çıkarılan bir Kararname'de tarımın gelişmesinden, yol ve liman yapımından, sulama kanallarının açılacağından söz ediliyorsa da, Sarayı en çok ilgilendiren konu, 70 milyon Frank'a mal olacağı anlaşılan Dolmabahçe sarayı idi. Sultan Abdülmecit bu görkemli sarayın kaç mal olduğunu merak edip Maliye Nazırına sormuştu. Aldığı yanıt şöyleydi:

-3500 kuruşa Sultanım.

Bu kadar ucuz mu diye, şaşkınlığını gizleyemeyen Padişah'a Maliye Nazırının verdiği yanıt:

-70 milyon Frank'lık **Kaime**'nin basımı için mürekkep, kağıt ve baskı bedeli 3500 kuruş Hünkarım, başkaca para ödenmemiştir.

Ekonomi dışı savurgan Osmanlı'dan Mustafa Kemal'in ekonomiyi temel alan Devletinde bir kişi vardı :

-Bütün programlarımız iktisat programından çıkacaktır,

demmişti. Mustafa Kemal'di O kişi.

Bütün programları iktisattan çıkan bir devletin kapıları emperyalizme kapalı olacaktır elbet. Kapı aralığında girmiş olsa bile o aralıktan girdiği gibi dışarı itilecektir. Eğer toplum öylesi iktidarı yaratabilmişse,

Mustafa Kemal "bütüm programlarımız iktisat programından çıkacak" dediği için ben de kimi gerçekleri iktisat programından çıkartmaya çalışacağım. Önce şunu belirtmeliyim:

1923'te Cumhuriyet ilan edildiğinde, Devletimizin bir Merkez Bankası yoktu ve kullanılacak para miktarı Osmanlı'nın elinden alınmış, Fransız sermayesiyle kurulan Osmanlı Bankası'na devredilmişti. Mustafa Kemal'in ilk önemli kararı Osmanlı Bankasının dolaşımdaki para miktarını 153 milyon lira ile sabit tutmasını sağlamak oldu. Kendisinde devlet yetkisi gören yabancı sermaye ile kurulmuş bir bankaya egemen olmanın kararıydı bu; para darlığına neden olmasına karşın. Osmanlı'nın yapamadığını tek başına yapmıştı. Bu satırları yazan kişi (**Ali Nejat Ölçen**) 1928'de Tokat'ta ilkokula başladığında "Mecidiye" adlı paralar geçerliydi.

Tüm olumsuz koşullar altında acaba Mustafa Kemal'in Kurduğu Türkiye Cumhuriyeti Devleti ABD karşısında dış ticaretini koruyabildi mi? Yoksa teslim mi oldu. Sn. Osman Akgün dahil o dönemi eleştirenler önce bunu düşünmelidiler:

Türkiye'nin emperyalizmin kucağına ne zaman nasıl atıldığının kanıtı şunun bunun ne dediği ya da yazdıklarıyla kanıtlanamaz. Her karar neden olduğu sonuçlarıyla değerlendirilir. Önemli olan kararın kendisi değil, neden olduğu sonuçlardır. Çünkü sonuç kararın uygulanıp uygulanmadığının kanıtı olacaktır.

1920'li 1930'lu, 1940'lı yılları eleştirenlerin hiçbirinde **yöntem ile sonuç** arasındaki ilintiyi kurabildiklerine tanık olamazsınız.

Emperyalizm ile Türkiye arasındaki dış ticaret ilişkileri nasıl doğdu, rakamlar hangi sonuçları ortaya çıkardı, böylesi ciddi ve bilimsel araştırmaya girişmek gerekirdi. Hayır, böylesi araştırmaya zaman ayırmadılar. Ya da yetenekleri yeterli değildir.

1940 yılında yayıma başlayan Konjonktür dergisinin arşivimde mevcut 1949, 1951, 1961 nüshaları ve DPT'nin "Temel Ekonomik Göstergeler" yayını olayın gerçek yüzünü ortaya çıkarmaktadır. O belgelerdeki dış ticaret rakamlarında gerçek durumu açıklayan sonuçları, 4 adet çizelge ile bu yazının (iletinin) sonuna ekledim.

2. Mustafa Kemal Atatürk'ün Ekonomisinde Dış Ticaret

Çizelge 1, Mustafa Kemal Atatürk'ün uyguladığı ekonomi politikasının dış ticaretimizdeki sonuçlarını ortaya çıkarmaktadır. Gerçek şudur:

ABD'den daha az mal satın alırken ABD'ye daha fazla mal satan ekonomi yaratılmıştır. Örneğin 1932 yılında toplam dış alımımız içinde ABD'nin payı %2.6 iken ABD'ye dışsatımımızın toplam içindeki ağırlığı % 11.9'idi. Türkiye, ABD karşısındaki dış ticaretinde daima yarar sağlamıştır. ABD'nin emperyalizmi ülkemize girmiş olsaydı böylesi bir sonuç elde edilebilir miydi?

1932-38 döneminde dış ticaretimiz ABD karşısında da açık vermemiştir. Çizelge 1 incelendiğinde şu sonuçla karşılaşılır:

Toplam dış alım.....57751 bin TL
Toplam dışsatım.....65812 "
Kazanç.....7761 " (Dışsatımın %12'si kazançtı =7761/65812)

ABD'den dış alım.....4749 bin TL
ABD'ye dışsatım.....4751 "
Kazanç.....2902 " (ABD'ye karşı dışsatımın %37.9' kazanç)

Mustafa Kemal Atatürk'ün ekonomisinde ABD'ye karşı dışsatımın çok daha fazla kazanç sağladığı görülüyor. Emperyalizm bunun neresinde?

3. AKP İktidarında Dış Ticaret çöküntüsü

AKP iktidarında dış ticaretimiz ABD karşısında ne durumda? Çizelge 2'nin ortaya çıkardığı sonuçları dış ticaretin ekonomik çöküntünün habercisi olarak yorumlamak gerekir. Ordumuzun AKP iktidarını devirmek için darbe yapmasına gerek kalmayacak. Asıl darbeyi AKP iktidarına ekonomi vuracaktır. Ekonomiyi de tutuklayıp Silivri'ye gönderemeyeceğine göre şimdiden bunun çaresini aramalı devleti, savurganlığın pençesinden nasıl kurtaracağını düşünmelidir. .

Dış satımın 1.4 katı dış açık veren bir ekonomi yarattığını görüyoruz AKP iktidarının. Dış satımının 1.4 katı açık veren dış ticareti emperyalizmin elinden kurtarmak nasıl olanaklıdır, buna kimse yanıt veremez.

Dışalım.....1 414416.8 bin dolar
Dış satım.....895649.1 “
Dışaçık.....-13248767.7 “ (Dışsatımın %147'si zarar).

ABD'ye karşı dış ticaretimiz:

Dışalım.....80027 bin dolar
Dışsatım.....41982 “
Dış açık.....-38045 “ (ABD karşısında zarar dışsatımın %90'ı)

$38045/41982=\%90.6$

ABD emperyalizmine ülke ekonomisinin nasıl teslim edildiğini bu rakamlar kanıtıyor 2002-2011 döneminde 10 yıl içinde: ABD ile ticaretimiz ülkemiz ekonomisini zarara sokmuştur. Mustafa Kemal'in ekonomisinde (1923-1938 dönemi) böylesi bir zarar söz konusu değildi; tersine ABD karşısında dışsatımın % 38'i kadar kazanç sağlanmıştı.

➤ **Rakamların dilini hiçbir dilbaz tersine çeviremez.**

Sormak gerekir: Bir tek ABD şirketi yabancı sermaye olarak o dönemde Türkiye'ye geldi mi? Oysa 1. ve 2. Sanayi Planlarında karara bağlanan yatırım projelerinin tümü milli tasarrufla gerçekleştirilmiştir. ABD'nin bir cent katkısı söz konusu olmuş değil. Şimdi Sn. Osman Akgün'ü, yukarıda ileri sürdüğü yatırımların nerede, nasıl ve ne zaman uygulandığını açıklamaya davet ediyorum. 28 Mayıs 1927 gün 194 sayılı Teşvik-i Sanayi Kanunu'nu incelemeyi anlaşıyor. O yasanın 44. maddesi son derece ilginç:

Bu kanun 1 Haziran 1927 tarihinde muteber olup hükmü 1 Haziran 1942 tarihine kadar caridir. Bu tarihte bilumum muafiyet ruhsatnameleri hükümden sakit olur. (düşer)

İşte bir ülke emperyalizme kapılarını böyle kapatır. Kapı aralığından girmişse edindiklerinin tümü 1 Haziran 1942 günü sakit olacaktır. Şimdi soruyorum: 1 Haziran 1942 günü ayrıcalıkları düşen hangi yabancı firmalar vardı ki, hiçbirinden bir yakınmayı işiten olmadı. Zaten bu 44. maddeyi gören yabancı firma Türkiye'ye adım atabilir mi? Emperyalizme karşı ülkesini koruyan Hükümet kendisini işte böyle tahkim eder.

4. İnönü döneminde dış ticaretimiz.

Çizelge 3'ü inceleyen meraklı bir iktisatçı, 1939-1946 döneminde genel

düzyeyde dış ticaretimizin açık vermediğini ikinci dünya savaşına karşın, dışsatımın dışalımdan çok daha fazla olduğunu görecektir. Örneğin:

Toplam dış alım 93982 bin TL
Toplam dışsatım 138954 “
Kazanç +44972 “

ABD karşısında dış ticaretimiz

Dışalım 11331 bin TL
Dışsatım 31250 “
Kazanç +19919 “

2. Dünya Savaşında Avrupa kıtasındaki ekonomik çöküntünün olumsuz sonuçları 1947-49 dönemini etkileyecek ve izelge 3'te görüldüğü gibi dış ticaretimiz açık vermeye başlayacaktır.

1947-1949 dönemi dış ticaretimiz:

Toplam dışalım....189722 bin TL
Toplam dışsatım...155792 “
Dışaık.....-33929 “ zarar
Dışaığın dışsatıma oranı: 33929/155792=%21.8

Ve ABD karşısında dış ticaretimiz:

Dışalım.....47672 bin TL
Dışsatım.....30530 “
Dışaık.....-17142 “ zarar
Dış açığın dışsatıma oranı: 17142/30530=%56.1

2002-2011 döneminde ülkemiz nc dünya savaşının koşullarını yaşamıyor buna karşın ABD karşısında dış satımının %90'ı kadar o ülkeye borlanıyoruz. İnönü'y kıyasıya suçlayanlara sormak gerekiyor : O'nun ekonomisinde 1946-49 dönemini dış ticaretimiz ABD'ye borçlandı mı? Hayır. Sorunun yanıtı izelge 3'n son satırında görülüyor. Genelde zarar giderilmiştir:

Toplam dışalım..... 283704 bin TL
Toplam dışsatım....294747 “
Kazanç..... +11043 “

ABD karşısında dış ticaretimiz.

Dışalım.....59004 bin TL
Dışsatım.....61780 “
Kazanç.....+2794 “

2. Dünya Savaşına karşın İnönü, dış ticaretimizi korumayı başarıırken, AKP iktidarı ABD'ye boyun eğmiş ve ekonomimiz geri ödenmesi olanaksız dış borç yükü altına girmiştir. AKP iktidarının genetik akrabası olan Demokrat Parti iktidarında dış ticaretimiz ne durumdaydı? Yanıt da izelge 4'te:

5. Demokrat Parti İktidarında Daralan Dış ticaretimiz.

Demokrat Parti iktidarında i siyasetin konjonktürel dalgalanmasını dış ticaretimiz de izlemiştir. Çizelge 4'n sonuçları bunu açıklıyor. İ siyasetin daralarak kısıkaç içine alınmasını dışsatım da izledi ve % 3.4 oranında daralmaya uğradı.

1950-1959 dönemi dış ticaretimiz :

Toplam dışalım.....13039.9 milyon lira
Toplam dışsatım.....9587.0 “
Dışa çık.....-3452.0 “
Dışa çıkın dışsatıma oranı:3452/9587=%36 zarar.

ABD karşısına dış ticaretimiz:

Dışalım.....2561.7 milyon lira
Dışsatım.....1847.6 “
Dışa çık..... -554.0 “
Dışa çıkın dışalıma oranı: 554/1848=%30 zarar.

Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü döneminde devletimiz devletti.

Ulusumuz da ulus. İki ulusal kahramanımızı suçlamaya yeltenirken her iki üst düzey devlet siyaset adamı kendi Hükümet üyeleri hakkında gazete haberini bile dikkate alarak Yüce Divan'da yargılanmalarına karar veriyorlardı. Bunun bir örneğini AKP iktidarında gösterebilir misiniz? Yolsuzluğa bulaşmışların hangi düzeyde kimler olduğunu bugün bilemiyorsunuz, çünkü korunuyorlar, fakat yarın, yarından da yakın bir zamanda onların adlarını Yüce Divan'da yargılanırken işiteceksiniz.

Bu yazıma iki ayda bir yayımladığım **Türkiye Sorunları** kitap dizisinde de yer vereceğim.

- *Bugün Mustafa Kemal ve İsmet İnönü'ye saldıranların torunları, dedelerinin duymadıkları utancı duymaları için.*

Saygılarımla. 06.01.2013

Dr.Ali Nejat ÖLÇEN

EK: ÇİZELGELER

Çizelge 1.Mustafa Kemal Atatürk'ün döneminde dış ticaret (1932-38)

Yıllar	ABD'den dışalım	Toplam dışalım	Oran %	ABD'ye Dışsatım	Toplam Dışsatım	Oran %	DIŞ AÇIK ABD	Toplam
1932	189	7165	2.6	1008	8442	11.9	+819	+1277
1933	195	6223	3.1	839	8014	10.5	+644	+1791
1934	313	7232	4.3	789	7679	10.3	+476	+ 447
1935	515	7402	6.9	804	7988	10.6	+289	+ 586
1936	749	7711	9.7	1093	9811	10.9	+344	+2100
1937	1441	9532	15.1	1600	11499	13.2	+159	+1967
1938	1347	12486	10.8	1518	12079	13.6	+171	- 407
Top:	4749	57751	8.2	7651	65512	11.6	+2902	+7761
Artış: %38.7	%9.6			%7.1	%6.1			

Kaynak:Konjonktür, Temmuz-Eylül 1949, (1000TI).

ABD'ye dışsatım ve dışalım rakamları, sayfa:63

Artışlar yıllık büyüme oranlarını gösteriyor.

Türkiye'nin toplam dışalım ve dışsatım rakamları, sayfa 62.

Çizelge 2. AKP İktidarında Dış Ticareti (2002-2011)

Yıllar	ABD'den dışalım	Toplam dışalım	Oran %	ABD'ye dışsatım	Toplam dışsatım	Oran %	DIŞ AÇIK ABD	Toplam
--------	-----------------	----------------	--------	-----------------	-----------------	--------	--------------	--------

2002	3099.1	51553.1	6.0	3356.1	36059.1	9.3	+ 237	-15494
2003	3495.8	69339.7	5.0	3751.6	47252.8	7.1	+ 256	-22087
2004	4745.2	97539.8	4.9	4860.0	63167.2	7.8	+ 115	-34372
2005	5375.5	116773.1	4.6	4910.7	73475.9	6.7	- 461	-43297
2006	6260.9	139576.2	4.5	5060.9	85534.9	5.9	-1200	-54041
2007	8144.5	170062.7	4.8	4170.7	107213.0	3.9	-3978	-62849
2008	11978.0	201963.2	5.9	4299.9	132002.6	3.5	-7675	-69960
2009	8576.0	140928.0	6.1	3240.6	102142.6	3.2	-5336	-38786
2010	12319.0	185544.0	6.6	3762.9	113883.0	3.3	-8556	-71661
2011	16034.0	240883.0	6.7	4583.9	134918.0	3.4	-11450	-105924
Top:	80027.7	1414162.8	6.2	41981.9	895649.1	4.7	-38045	-518472
Artış:	%20	%18.7		%3.5	%15.9			

Kaynak:DPT, Temel Ekonomik Göstergeler.(milyon US dolar)

Not:Temel Ekonomik Göstergeler yayınında rakam farklılıkları olduğu için DPT web sitesindeki rakamlar kullanıldı.

Çizelge 3. İnönü Ekonomisinde dış ticaret (1938-1950)

Yıllar	ABD'den			ABD'ye			DIŞ AÇIK	
	dışalım	Toplam dışalım	Oran %	Dışsatım	Toplam dışsatım	Oran %	ABD	Toplam
1939	974	9854	9.9	1518	10618	14.3	+544	+ 764
1940	621	5744	10.8	1312	9287	14.1	+691	+3543
1941	334	6235	5.4	1382	10257	13.5	+1048	+4022
1942	598	12309	4.8	2348	13733	17.1	+1750	+1444
1943	407	16920	2.4	4397	21429	20.5	+3990	+4509
1944	637	13745	4.6	4636	19378	22.6	+3999	+5633
1945	1896	10514	18.0	7996	18244	25.4	+6100	+7730
1946	5844	18661	31.3	7661	36008	21.2	+1817	+17347
Top:	11331	93982	12.1	31250	138954	22.5	+19919	+44972
Artış:	%11.7	%11.2		%30	%22.6			
1947	19056	57826	33.4	12297	52047	23.4	-6759	-5779
1948	14922	64178	23.3	9969	45920	21.7	-4953	-18258
1949	13695	67718	20.1	8264	57826	14.3	-5431	- 9892
Top:	47673	189722	28.3	30530	155793	19.5	-17143	- 33929
G.Top	59004	283704	20.7	61780	294747	20.9	+ 2794	+11043

Çizelge 4-Demokrat Parti İktidarında Dış Ticaret (1950-1960)

Yıllar	ABD'den			ABD'ye			ABD	
	Dışalım	Toplam dışalım	Oran %	dışsatım	Toplam dışsatım	Oran %	dış açık	Toplam dış açık
1950	196.2	799.9	24.9	124.6	737.6	16.9	+71.6	- 62.3
1951	135.4	1125.8	11.9	187.1	879.4	21.3	+51.7	-246.4
1952	131.1	1536.6	8.5	162.2	1016.2	15.9	+31.1	-520.4
1953	169.1	1491.4	11.3	224.6	1108.9	20.3	+55.5	-383.5
1954	201.4	1339.4	15.0	162.9	937.8	17.8	-38.5	-401.6
1955	311.6	1393.4	22.0	136.4	877.4	15.6	-175.2	-515.6
1956	240.3	1140.1	21.0	167.8	853.9	19.7	- 72.5	-286.2
1957	341.0	1111.9	30.7	250.9	966.6	25.9	- 90.1	-145.3
1958	245.9	882.3	27.8	134.7	692.3	19.4	-111.2	-190.0
1959	345.9	1315.9	26.3	177.6	990.6	17.9	-168.3	-325.3
1960	243.5	903.2	23.5	105.8	526.3	20.1	-107.7	-376.9
Top:	2561.7	13039.9	19.3	1847.7	9587.0	19.3	-554.0	-3452.9
Artış	%2.2	%1.2		-%1.6	-%3.4			

Kaynak: Konjonktür, 1961 (milyon TL)-1960 rakamları Ocak-Ağustos rakamlarıdır.

Not.1960 rakamları Ocak-Ağustos dönemine aittir.